31.1.22
כ״ט שבט התשפ״ב

<u>מעני הפסיכולוגיה הציבורית הדרושים בגיל הרך עם המעבר למשרד החינוך</u>

מרבית ילדי ישראל בגילאי לידה-שלוש מתחנכים במעונות היום הציבוריים, המופעלים על ידי עמותות וארגונים, ובמסגרות פרטיות. לאורך שנים של עבודה עם צוותים העובדים במסגרות הגיל הרך, ועל בסיס נתונים מחקריים, אנו עדים לכך <u>שלא ניתן מענה מספק</u> לשם הבטחת שלומם הרגשי ולשם התפתחותם התקינה של הפעוטות. חדשות לבקרים מתרחש במסגרות החינוך אסון קשה וטרגי המטלטל את כלל הציבור, אך למרבה הצער, לא דיי מטלטל עבור קובעי המדיניות על מנת להביא לקידום שינוי באופן מעשי. **התקנות לחוק הפיקוח שנכנסו לתוקף בשנת הלימודים תשפ״ב אינן מספקות ואין בהן די כדי לשנות את ההפקרות של הגיל הרך בישראל**.

בשל הגיל הצעיר שבו נכנסים פעוטות למסגרות, משך השעות הרבות והיקף הפעוטות המתחנכים במסגרות אלו, המסגרות מהוות לעיתים גורם סיכון רחב היקף ובעל השלכות הרסניות וארוכות טווח. כך, **פעוטות עם התפתחות נורמטיבית הופכים במסגרות לא ראויות לפעוטות בסיכון.**

בתחום הפסיכולוגיה קיימות התמחויות שונות אשר מכשירות את הפסיכולוגים להתמקצעות באוכלוסיות שונות. <u>הפסיכולוג ההתפתחותי</u> הוא איש המקצוע האמון על התפתחותם הפסיכולוגית של ילדים החל מגיל לידה. מהות המקצוע הינה איתור מוקדם ואבחון מקיף של הילד ומשפחתו תוך טיפול אינטגרטיבי לשיפור תפקוד הילד ומשפחתו והחזרתם לשילוב בקהילה. פסיכולוגים התפתחותיים עוסקים גם בהסברה וטיפול באוכלוסייה הנורמטיבית ללא קשיי התפתחות. בגיל הרך ישנם ״צמתים התפתחותיים״ משמעותיים, בהם עשויים להופיע קשיים, אולם עם ההתערבות המתאימה, יכול הפסיכולוג ההתפתחותי לסייע להורים ולסביבה לעזור לילד בתקופה זו עד למציאת איזונים חדשים ושיבה למסלול התפתחותי תקין.

מעבר האחריות על הגיל הרך למשרד החינוך טומן בחובו הזדמנות לשיפור התנאים הפיסיים והרגשיים של הפעוטות ולאפשר את התפתחותם התקינה. אך לשם כך <u>עמדתנו המקצועית גורסת</u>[1,2]:

1. **כל הצוותים המחנכים ילדים בגיל הרך (מפקחות, מנהלות, מחנכות ועוד) צריכים להיות בעלי הכשרה בלימודי חינוך לגיל הרך**. על הכשרה זו לכלול היבטים הנוגעים להתפתחותם של ילדים, בריאות ובטיחות, מחויבות לאתיקה מקצועית ויכולת להיות בקשר מקצועי הן עם משפחות והן עם קולגות ומדריכים.
2. **הדרכה חינוכית-התפתחותית מקצועית מתמשכת** אשר תספק ידע עשיר ועדכני, תעזור בשחיקת הצוות לאור הטיפול האינטנסיבי בפעוטות ותאפשר איתור מוקדם של תינוקות ופעוטות בסיכון התפתחותי.
3. **שינוי התקנים** של היחס המספרי בין מספר הפעוטות למספר המחנכות וגודל הקבוצה בהתאם לממצאי מחקרים וסטנדרטים המוכרים בתחום זה.

[1] וקנין ד׳ (עורכת) (2021). הגיל הרך בישראל: ממצאים ממחקרים נבחרים. מרכז טאוב לחקר ההתפתחות ואי השוויון.
[2] בן דוד נ׳ (2018). הגיל הרך – הישגים ואתגרים בתחום פיתוח שירותים במדינת ישראל. ג׳וינט ישראל-אשלים.

רבות נכתב על היתרונות החברתיים-כלכליים שבהשקעה בגיל הרך, וזו השעה לפעול להקצאת המימון והתקצוב הנדרשים. כעת, יותר מבכל תקופה אחרת, יש משמעות אדירה לסיכוי שבאחריות המדינה לפעוטות, למשפחות ולצוותים המטפלים, לצד הסיכון התהומי שכרוך בהמשך ההפקרה וההזנחה.

אנו בפורום הארגונים למען פסיכולוגיה ציבורית נשמח להעמיד את הידע המקצועי והניסיון של הפסיכולוגים ההתפתחותיים לרשות משרד החינוך לחשיבה על האתגרים הרבים הניצבים עם העברת תחום האחריות.